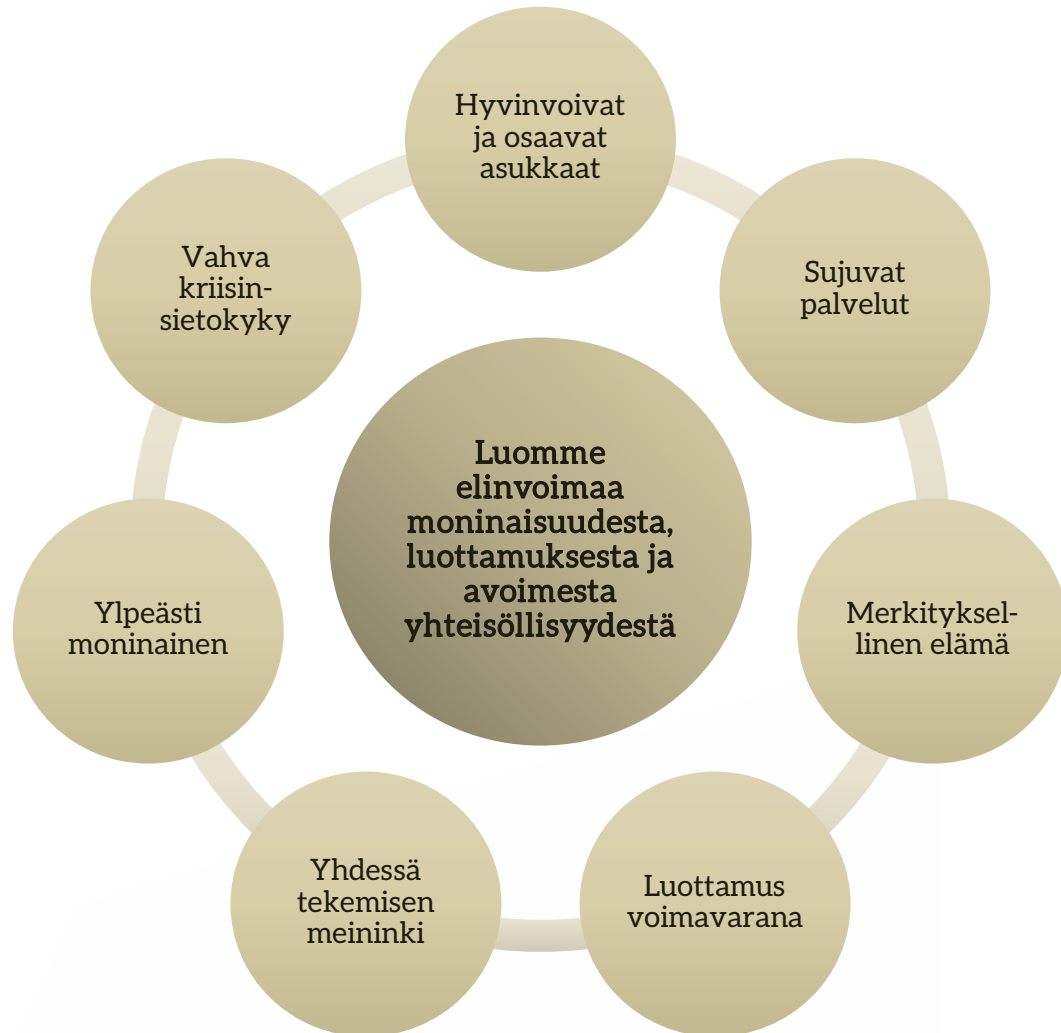

YHTEISÖLLINEN POHJANMAA: Tavoitetilä 2050

ÖSTERBOTTENS FÖRBUND
POHJANMAAN LIITTO

YHTEISÖLLINEN POHJANMAA: Painopisteet 2026–2029

Painopiste 3. Moninainen yhteiskunta

Parannamme nuorten, ikääntyneiden, ulkomaalaistaustaisten ja täsmätyökykyisten työllisyyttä.

Luomme edellytyksiä kaksisuuntaiselle kotoutumiselle.

Ehkäisemme digitalisoitumisen aiheuttamaa syrjäytymistä.

Painopiste 4. Merkityksellinen ja turvallinen arki

Luomme edellytyksiä kansalaistoiminnan uudistumiselle.

Parannamme kulttuuri-, liikunta- ja luontopalvelujen saatavuutta, saavutettavuutta ja esteettömyyttä.

Parannamme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia.

Vahvistamme henkistä kriisinkestävyyttä.

Parannamme nuorten, ikääntyneiden, ulkomaalaistaustaisten ja täsmätyökykyisten työllisyyttä

Vaikka työllisyysaste on Pohjanmaalla korkea, on esimerkiksi nuorten, ikääntyneiden, ulkomaalaistaustaisten ja täsmätyökykyisten työllisyysasteessa edelleen nostamisen varaa. Työmarkkinoiden moninaisuutta edistämällä voimme saada Pohjanmaan olemassa olevista työvoimareserveistä helpotusta työvoimapulaan. Tavoitteen edistämiseksi tarvitsemme tiivistä yhteistyötä julkisen ja yksityisen sektorin, järjestöjen ja yhdistysten sekä vapaan sivistystyön toimijoiden kesken.

Esimerkkejä tarvittavista toimenpiteistä:

- Kehitetään kuntouttavaa työtoimintaa.
- Kehitetään ja hyödynnetään jatkuvan oppimisen toimintamalleja.
- Kehitetään nuorten ohjaamista ja mahdollisuuksia tutustua työelämään huomioiden myös sukupuolelle epätyypilliset alat.
- Kehitetään mentoriohjelmia nuorille ja maahanmuuttajille.
- Tuetaan maahanmuuttajien kielen oppimista.
- Tehostetaan maahanmuuttajien osaamisen kartoittamista ja hyödynnetään tuloksia heidän ohjaamisessaan koulutukseen ja työelämään.
- Edistetään moninaista työelämää tukevia asenteita, toimintatapoja ja rekrytointikäytäntöjä.
- Edistetään työantajien valmiutta palkata ulkomaalaistaustaisia henkilöitä esimerkiksi jakamalla hyviä esimerkkejä, tukemalla rekrytointia ja parantamalla kielitaitoa.

Luomme edellytyksiä kaksisuuntaiselle kotoutumiselle

Kaksisuuntainen kotoutuminen tarkoittaa sitä, ettei kotoutumisprosessi koske vain maahanmuuttajaa, vaan myös vastaanottavaa yhteiskuntaa. Molemmilla osapuolilla on rooli ja vastuu kotoutumisessa. Maahanmuuttajan osalta kotoutuminen tarkoittaa esimerkiksi kielen, yhteiskunnan pelisääntöjen ja kulttuurin oppimista sekä oman paikan löytämistä työelämässä tai koulutuksessa. Vastaanottavan yhteiskunnan roolina puolestaan on esimerkiksi tunnistaa ja arvostaa maahanmuuttajien tuomia uusia näkökulmia, tarjota yhdenvertaiset mahdollisuudet kaikille ja vähentää syrjintää.

Esimerkkejä tarvittavista toimenpiteistä:

- Luodaan kohtaamisareenoja ja tilaisuuksia eri väestöryhmien kohtaamisiin.
- Kehitetään vertaistoimintaa työpaikoilla, oppilaitoksissa ja vapaa-ajan toiminnoissa.
- Edistetään maahanmuuttajanaisten kielten opiskelua ja osallistumista yhteiskuntaan.
- Edistetään maahanmuuttajien osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia.

Ehkäisemme digitalisoitumisen aiheuttamaa syrjäytymistä

Digitalisoituminen etenee ja palvelut siirtyvät verkkoon nopealla tahdilla. Palvelujen digitalisoituminen parantaa parhaimmillaan palvelujen saavutettavuutta, sillä digitaalisia palveluja on mahdollista käyttää ajasta ja paikasta riippumatta. Kaikilla ei kuitenkaan ole syystä tai toisesta pääsyä internetiin eivätkä kaikki halua tai kykene käyttämään verkkopalveluja. Tällöin vaarana on digisyrjäytyminen.

Esimerkkejä tarvittavista toimenpiteistä:

- Edistetään julkisen hallinnon yhteisten Suomipisteiden ja täydentävien käyntiasiointipisteiden palveluvalikoimaa.
- Kehitetään digitukea sekä eri kohderyhmien valmiuksia käyttää digitaalisia palveluja ja tekoälyä.
- Parannetaan verkkopalvelujen helppokäyttöisyyttä ja saavutettavuutta.
- Kehitetään helposti saavutettavissa olevia vaihtoehtoja itsenäiselle digitaalisten palvelujen käytölle.
- Kehitetään matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja vaihtoehtona digitaalisille palveluille.

Luomme edellytyksiä kansalaistoiminnan uudistumiselle

Pohjanmaalla on vireä yhdistyselämä, mutta järjestöjen ja yhdistysten toimintaympäristö on murroksessa, joka heikentää niiden toimintaedellytyksiä monin tavoin. Monissa yhdistyksissä on pulaa tekijöistä ja vapaaehtoiset vähenevät. Sitoutuminen yhdistystoimintaan on heikkenemässä, sillä yhdistysten toimintatavat ja hallinto saatetaan kokea liian byrokraattisena ja kuormittavana. Rahoituksen väheneminen vaikeuttaa toimintaa, kun työntekijöitä ei voida palkata eikä ideoita toteuttaa ja pitkäjännitteinen työ käy mahdottomaksi toiminnan perustuessa liiaksi pirstaleiseen hankerahoitukseen. Kun samaan aikaan myös vapaan sivistystyön rahoitus on vähenemässä ja kuntien taloudellinen tilanne on heikko, on vaarana, että panostukset esimerkiksi ennaltaehkäisevään työhön ja kotouttamiseen vähenevät selvästi.

Kansalaistoiminnan rooli hyvinvoinnin, luottamuksen ja turvallisuuden edistämisessä ja siten myös alueen elin- ja pitovoiman rakentamisessa on merkittävä. Kansalaistoiminta tulee nähdä aluekehityksen, osallisuuden ja demokratian strategisena resurssina, ei ainoastaan vapaa-ajan vieton areenana. Kansalaistoiminnan kehittäminen ja uudistaminen on tärkeä ulottuvuus maakunnan elinvoiman edistämisessä.

Esimerkkejä tarvittavista toimenpiteistä:

- Kehitetään järjestöjen ja yhdistysten, julkisen sektorin ja yritysten välisiä uusia yhteistyön malleja.
- Kehitetään edelleen ja hyödynnetään entistä tehokkaammin olemassa olevia yhteistyörakenteita ja -muotoja.
- Kehitetään järjestöille ja yhdistyksille suunnattuja neuvontapalveluja mm. rahoituksen hakemiseen liittyen.
- Luodaan vapaan kansalaistoiminnan (ns. neljännen sektorin) tukemiseen uusia toimintamalleja.
- Luodaan eläviä kohtaamisareenoja, jotka ovat aidosti avoimia kaikille kiinnostuneille ja joissa kaikki tuntevat olonsa tervetulleiksi.

Parannamme kulttuuri-, liikunta- ja luontopalvelujen saatavuutta, saavutettavuutta ja esteettömyyttä

Kulttuuri-, liikunta- ja luontopalveluilla on tärkeä rooli väestön henkisen hyvinvoinnin rakentajana, virkistäytymisen lähteenä sekä maakunnan veto- ja pitovoiman parantajana. On tärkeää, että palvelut ovat kaikkien saatavilla sekä esteettömiä ja helposti saavutettavissa.

Oikeus kulttuuriin osallistumiseen ja sen luomiseen kuuluu kaikille, mikä tuo elämänlaatua arkeen. Maakunnassa panostetaan erityisesti lasten ja nuorten kulttuuristen oikeuksien toteutumiseen. Ammattimaisesti toteutettuun kulttuuritarjontaan tulee voida osallistua kohtuullisen matkan päästä kotoa ja kohtuullisin kustannuksin. Kulttuuri on osa kestävästä elämäntapaa ja kulttuuripalvelujen saavutettavuutta tulee parantaa myös niiden ryhmien osalta, jotka kulttuuripalvelut tavoittavat heikoimmin.

Pohjanmaan monimuotoinen luonto sekä arvokkaat kulttuurimaisemat ovat perusta vetovoimaiselle elinympäristölle ja matkailulle. Etenkin saariston luontoarvot ovat sekä valtakunnallisesti että kansainvälisesti merkittäviä. Matkailualalla maaseutu-, saaristo- ja kalastusmatkailu ovat tärkeitä kehittämiskohteita. Merenkurkun maailmanperintö-alueesta on mahdollista rakentaa kansallisesti ja kansainvälisesti houkutteleva vierailukohde. Luonnon virkistyskäytön ja matkailun kehittämisessä on tärkeää huomioida sekä ekologinen että sosiaalinen kestävyys.

Esimerkkejä tarvittavista toimenpiteistä:

- Lisätään kulttuuri-, liikunta- ja luontopalvelujen tarjoajien ja koulujen välistä yhteistyötä niin, että em. palvelut kytkeytyisivät osaksi koululaisten arkea sekä koulupäivän aikana että sen jälkeen.
- Kehitetään liikkuvia kulttuuripalveluja.
- Luodaan toimintamalleja kulttuuri-, liikunta- ja luontopalvelujen tarjonnan lisäämiseksi syrjäisemmillä alueilla sekä kohderyhmille, joille em. palvelut eivät ole helposti saavutettavissa.
- Kehitetään luontopalvelujen esteettömyyttä.
- Edistetään tasa-arvo-, yhdenvertaisuus- ja moninaisuusnäkökulmien huomioimista vapaa-ajantoiminnassa.
- Toteutetaan toimenpiteitä Pohjanmaan kulttuuriohjelman 2026–2030 mukaisesti.

Parannamme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia

Demokratian legitimitietin ja luottamuksen vahvistamiseksi sekä julkisten palvelujen laadun turvaamiseksi tarvitsemme uudenlaisia vaikuttamis- ja osallistumismenetelmiä sekä nykyisten osallisuusrakenteiden ja -menetelmien systemaattisempaa hyödyntämistä. Osallistumiselle ja vuorovaikutukselle on kyettävä luomaan uusia, rakentavia malleja. On tärkeää, että asukkaat voivat vaikuttaa päätöksentekoon ja että päätöksenteko on läpinäkyvää. Ihmisten tulee voida vaikuttaa matalalla kynnyksellä itselleen merkityksellisiin asioihin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseen.

Esimerkkejä tarvittavista toimenpiteistä:

- Kehitetään asukkaiden ja julkisten palvelujen asiakkaiden näkemysten keräämiseksi uudenlaisia osallistumis- ja vaikuttamismenetelmiä.
- Kehitetään edelleen ja hyödynnetään entistä tehokkaammin olemassa olevia osallisuusrakenteita ja -muotoja.
- Kehitetään mielekkäitä menetelmiä haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseksi.
- Edistetään demokratiakasvatusta ja kehitetään toimintamalleja kaiken ikäisten lasten ja nuorten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien parantamiseksi.

Vahvistamme henkistä kriisinkestävyyttä

Henkisellä kriisinkestävyydellä tarkoitetaan yksilöiden, yhteisöjen ja yhteiskunnan kykyä kestää kriisitilanteiden aiheuttama kuormitus ja selviytyä niiden vaikutuksista. Perusta henkiselle kriisinkestävyydelle luodaan normaalioloissa. Oleellista on, että asukkaat luottavat itseensä, toisiinsa ja yhteiskuntaan.

Paikallinen yhteisöllinen kansalaistoiminta luo pohjaa kokonaisturvallisuudelle ja resilienssille. Yhdessä tekeminen rakentaa luottamusta ja valmiutta toimia yhdessä häiriötilanteessa. Paikallisen kansalaistoiminnan roolia ei kuitenkaan aina ole huomioitu riittävästi viranomaisten varautumistyössä eikä heidän tietämystään ja paikallistuntemustaan välttämättä hyödynnetä tehokkaasti.

Esimerkkejä tarvittavista toimenpiteistä:

- Kehitetään viranomaisten ja paikallisten kansalaistoimijoiden välistä varautumiseen liittyvää yhteistyötä ja viestintää.
- Vahvistetaan paikallisten kansalaistoimijoiden varautumista ja valmiutta toimia häiriötilanteissa esimerkiksi laatimalla kyläkohtaisia varautumissuunnitelmia.
- Edistetään kriittistä medialukutaitoa ja digitaalista osaamista huomioiden eri väestö- ja ikäryhmien tarpeet.
- Vahvistetaan erityisesti nuorten omaehtoista toimijuutta ja mahdollisuuksia vaikuttaa omiin yhteisöihinsä ja niiden tulevaisuuteen.
- Vahvistetaan yhdessä tekemistä ja talkoohenkeä paikallistasolla.

YHTEISÖLLINEN POHJANMAA: Avaintoimijat

ÖSTERBOTTENS FÖRBUND
POHJANMAAN LIITTO